

Zaak C-825/21**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

23 december 2021

Verwijzende rechter:

Cour de Cassation (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 december 2021

Verzoekende partij:

UP

Verwerende partij:

Centre public d'action sociale de Liège

1. Voorwerp en feiten van het geding

- 1 Op 24 september 2014 is de asielaanvraag van verzoekster afgewezen en op 13 oktober 2014 is haar een bevel om het grondgebied te verlaten betekend.
- 2 Op 16 oktober 2014 heeft verzoekster beroep tegen het afwijzingsbesluit ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.
- 3 Op 19 januari 2015 heeft verzoekster een aanvraag voor machtiging tot verblijf om medische redenen ingediend.
- 4 Op 8 juni 2015 is die aanvraag ontvankelijk verklaard en als gevolg daarvan is aan verzoekster een attest van immatriculatie (machtiging tot voorlopig verblijf) afgegeven. Daarop heeft het Centre public d'action sociale de Liège (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn van Luik, België) haar een sociale bijstandsuitkering toegekend.
- 5 Op 22 juli 2015 heeft de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen het ingestelde beroep tegen het afwijzingsbesluit van 24 september 2014 verworpen.

- 6 Op 20 april 2016 heeft de Dienst Vreemdelingenzaken verzoeksters aanvraag voor machtiging tot verblijf om medische redenen ongegrond verklaard. Het attest van immatriculatie (machtiging tot voorlopig verblijf) is haar niet meer verstrekt.
- 7 Tegen dit besluit heeft verzoekster beroep ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Dat beroep heeft geen opschortende werking.
- 8 Het Centre public d'action sociale de Liège heeft de sociale bijstand aan verzoekster per 1 mei 2016 ingetrokken.
- 9 Bij vonnis van 7 november 2016 heeft de tribunal du travail de Liège (arbeidsrechtbank Luik, België) verzoeksters beroep tegen die intrekking van de sociale bijstand verworpen.
- 10 Op 15 maart 2017 heeft de cour du travail de Liège (arbeidshof Luik, België) het hoger beroep van verzoekster tegen dat vonnis verworpen.
- 11 De cour du travail de Liège heeft in wezen geoordeeld dat het vóór de aanvraag voor machtiging tot verblijf om medische redenen betekende bevel om het grondgebied te verlaten weliswaar niet langer effect sorteerde, maar nog steeds bestond en opnieuw van kracht is geworden toen de attesten van immatriculatie niet meer waren afgegeven. Verzoekster, die niet langer legaal in België verbleef, heeft dus geen recht meer op de betrokken sociale bijstand.
- 12 Het Hof van Cassatie, waarbij een cassatieberoep tegen die beslissing is ingesteld, legt het Hof een vraag voor.

2. Toepasselijke bepalingen

Unierecht

Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- 13 Hoofdstuk II, met als opschrift „Beëindiging van illegaal verblijf”, bepaalt in artikel 6 het volgende:

„Terugkeerbesluit

1. Onverminderd de in de leden 2 tot en met 5 vermelde uitzonderingen, vaardigen de lidstaten een terugkeerbesluit uit tegen de onderdaan van een derde land die illegaal op hun grondgebied verblijft.

[...]

4. De lidstaten kunnen te allen tijde in schrijnende gevallen, om humanitaire of om andere redenen beslissen een onderdaan van een derde land die illegaal op hun grondgebied verblijft een zelfstandige verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf te geven. In dat geval wordt geen terugkeerbesluit uitgevaardigd. Indien al een terugkeerbesluit is uitgevaardigd, wordt het ingetrokken of opgeschort voor de duur van de geldigheid van de verblijfsvergunning of andere vorm van toestemming tot legaal verblijf.

[...]

14 In artikel 8, „Verwijdering”, wordt bepaald:

„1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om het terugkeerbesluit uit te voeren indien er geen termijn voor vrijwillig vertrek overeenkomstig artikel 7, lid 4, is toegekend of indien de betrokkene niet binnen de volgens artikel 7 toegestane termijn voor vrijwillig vertrek aan de terugkeerverplichting heeft voldaan.

[...]

6. De lidstaten zetten een doeltreffend systeem op voor het toezicht op de verplichte terugkeer.”

Nationaal recht

Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

15 Artikel 1 bepaalt het volgende:

„Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Er worden openbare centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verzekeren.”

16 In artikel 57 wordt bepaald:

„§ 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 57ter, heeft het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn tot taak aan personen en gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is.

[...]

Deze dienstverlening kan van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard zijn.

§ 2. In afwijking van de andere bepalingen van deze wet, is de taak van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn beperkt tot:

1° het verlenen van dringende medische hulp, wanneer het gaat om een vreemdeling die illegaal in het Rijk verblijft;

[...]

Een vreemdeling die zich vluchteling heeft verklaard en heeft gevraagd om als dusdanig te worden erkend, verblijft illegaal in het Rijk wanneer de asielaanvraag is geweigerd en aan de betrokken vreemdeling een uitvoerbaar bevel om het grondgebied te verlaten is betekend. [...]"

Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

17 Artikel 9ter bepaalt:

„§ 1. De in België verblijvende vreemdeling [...] die op zodanige wijze lijdt aan een ziekte dat deze ziekte een reëel risico inhoudt voor zijn leven of fysieke integriteit of een reëel risico inhoudt op een onmenselijke of vernederende behandeling wanneer er geen adequate behandeling is in zijn land van herkomst of het land waar hij verblijft, kan een machtiging tot verblijf in het Rijk aanvragen [...].”

Koninklijk besluit van 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

18 Artikel 7 bepaalt het volgende:

„[...]

Behoudens de gevallen voorzien in artikel 9ter, § 3 van de wet, geeft de gemachtigde van de minister de instructie aan de gemeente om de betrokkene in te schrijven in het vreemdelingenregister, en hem in het bezit te stellen van een attest van immatriculatie model A. [...]"

19 In artikel 8 wordt bepaald:

„De machtiging tot voorlopig verblijf en het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister die verleend worden op grond van artikel 9ter van de wet, hebben een geldigheidsduur van minstens een jaar.”

3. Standpunt van verzoekster

- 20 Verzoekster betoogt in wezen dat de afgifte van een attest van immatriculatie aan degene die een aanvraag voor machtiging tot verblijf om medische redenen heeft ingediend, hem machtigt tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder betekende bevel om het grondgebied te verlaten. Bijgevolg kon het oordeel in het bestreden arrest, volgens hetwelk verzoekster gedurende de litigieuze periode van 1 mei tot 2 november 2016 illegaal op het grondgebied had verbleven en overeenkomstig artikel 57, § 2, van de wet van 8 juli 1976 geen andere sociale bijstand dan dringende medische hulp kon verkrijgen, niet worden gebaseerd op dat bevel om het grondgebied te verlaten.

4. Beoordeling door het Hof van Cassatie

- 21 Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115 vaardigen de lidstaten een terugkeerbesluit uit tegen de onderdaan van een derde land die illegaal op hun grondgebied verblijft.
- 22 Krachtens artikel 6, lid 4, van richtlijn 2008/115 kunnen de lidstaten te allen tijde in schrijnende gevallen, om humanitaire of om andere redenen beslissen een onderdaan van een derde land die illegaal op hun grondgebied verblijft een zelfstandige verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot verblijf te geven. In dat geval wordt een terugkeerbesluit, indien het reeds is uitgevaardigd, ingetrokken of opgeschort voor de duur van de geldigheid van de verblijfsvergunning of een andere vorm van toestemming tot legaal verblijf.
- 23 Artikel 8, lid 1, van deze richtlijn bepaalt dat de lidstaten de nodige maatregelen nemen om het terugkeerbesluit uit te voeren.
- 24 In het arrest van 19 juni 2018, Gnandi (C- 181/16, EU:C:2018:465), heeft het Hof vastgesteld dat het bevel om het grondgebied te verlaten, dat door de Dienst Vreemdelingenzaken van België was afgegeven aan een derdelander nadat diens verzoek om internationale bescherming was afgewezen, een terugkeerbesluit in de zin van artikel 3, punt 4, van richtlijn 2008/115/EG vormt.
- 25 In de zaak die heeft geleid tot het arrest van 15 februari 2016, N. (C- 601/15 PPU, EU:C:2016:84), heeft de verwijzende rechter, de Raad van State (Nederland), opgemerkt dat de indiening van een asielverzoek door een persoon die voorwerp is van een terugkeerprocedure, volgens zijn eigen rechtspraak tot gevolg heeft dat enig terugkeerbesluit dat in het kader van die procedure is vastgesteld van rechtswege vervalst. Het Hof heeft dienaangaande benadrukt dat het nuttig effect van richtlijn 2008/115/EG hoe dan ook vereist dat een krachtens die richtlijn ingeleide procedure, in het kader waarvan een terugkeerbesluit is vastgesteld, kan worden hervat in het stadium waarin zij is onderbroken als gevolg van de indiening van een verzoek om internationale bescherming, zodra dat verzoek in eerste aanleg is afgewezen. De lidstaten mogen immers niet de verwezenlijking

van de met die richtlijn nagestreefde doelstelling, te weten de invoering van een doeltreffend beleid van verwijdering en terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, in gevaar brengen. Het Hof heeft daaraan toegevoegd dat zowel uit de loyaliteitsverplichting van de lidstaten die uit artikel 4, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie voortvloeit, als uit de vereisten van doeltreffendheid die met name in overweging 4 van richtlijn 2008/115/EG zijn vermeld, volgt dat zo spoedig mogelijk moet worden voldaan aan de bij artikel 8 van die richtlijn aan de lidstaten opgelegde verplichting om in de in lid 1 van dat artikel genoemde gevallen tot verwijdering over te gaan. Aan die verplichting zou niet zijn voldaan indien de verwijdering vertraging zou oplopen als gevolg van het feit dat een procedure als in het vorige punt omschreven niet in het stadium waarin zij is onderbroken moet worden hervat, maar van het begin af aan zou moeten worden gevoerd na de afwijzing van het verzoek om internationale bescherming in eerste aanleg.

- 26 In casu is het Hof van Cassatie van oordeel dat het aangevoerde middel een uitlegging van de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG vereist.
- 27 De verwijzende rechter besluit dan ook om de hierna geformuleerde vraag aan het Hof voor te leggen alvorens uitspraak te doen.

5. Prejudiciële vraag:

- 28 Het Hof van Cassatie schorst de behandeling van de zaak totdat het Hof uitspraak heeft gedaan over de volgende prejudiciële vraag:

Verzetten de artikelen 6 en 8 van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, zich tegen een nationale bepaling volgens welke de verlening van een vorm van toestemming tot verblijf in het kader van het onderzoek van een aanvraag voor machtiging tot verblijf om medische redenen, die in het licht van de hierboven gepreciseerde criteria ontvankelijk wordt geacht, tot gevolg heeft dat de onderdaan van een derde land gedurende dat onderzoek gemachtigd is tot verblijf, zij het slechts tijdelijk en precair, en dat deze verlening derhalve leidt tot de stilzwijgende intrekking van het eerder in het kader van een asielprocedure vastgestelde terugkeerbesluit, waarmee zij onverenigbaar is?